

Ocene in poročila o publikacijah in razstavah

Ostale publikacije

Mojca Grabnar, Arhiv Republike Slovenije, Arhiv Republike Slovenije, katalog, Ljubljana 1993, 58 strani

Letos se je predstavil Arhiv Republike Slovenije z enako naslovljeno publikacijo, ki jo v uvodu predstavlja kot vodnik in ki ima po vsebini sodeč namen občinstvu predstaviti Arhiv in ga informirati o njegovi dejavnosti in arhivskem gradivu, ki ga varuje. Publikacija, ki je razdeljena na več poglavij, nam predstavlja razvoj Arhiva, prve začetke zbiranja arhivskega gradiva za znanstveno proučevanje zgodovine pri Družbi za kmetijstvo in koristne umetnosti na Kranjskem v drugi polovici 18. stol., Deželnem muzeju Kranjske od 1821 dalje in pri posameznikih, kakor pri Jožefu Kalasancu baronu Erbergu, od prvih poskusov institucionalizirati arhivsko dejavnost v drugi polovici 19. stol. do formalne ustanovitve Državnega arhiva v Ljubljani 1926 in nastanka Osrednjega državnega arhiva Slovenije v letu 1945. V delovanju Arhiva po l. 1945 obstojata dve stalnici: zalitve po primernem prostoru in skrb za povečanje števila arhivistov in za njihovo strokovno izpopolnjevanje. Ob popolnoma nezadostnem številu arhivistov glede na obseg arhivskega gradiva, ki ga je arhiv hranil, in na potrebe po prevzemanju novega gradiva ob organizacijskih spremembah, je Arhivu uspelo, da je 1960 izdal pregled svojega arhivskega gradiva. Šele v 70. letih so bili s postopnim širjenjem arhivskih prostorov v Gruberjevi palači, njeni adaptaciji in z novim arhivskim skladiščem podani temelji za kadrovsko širitev in s tem so bile dane možnosti za širše in kvalitetnejše strokovno delo. Dejavnost Arhiva se je širila na konservatorsko-restavratorsko, izdajateljsko, raziskovalno in izobraževalno področje. Nastanek suverene slovenske države v letu 1991 je dal Arhivu nove naloge, priložili so se mu arhivi, ki so imeli dotlej poseben status, povečalo se je tudi njegovo gradivo.

Večji del vodnika je posvečen arhivskemu gradivu, ki ga Arhiv Republike Slovenije hrani od 11. stol. dalje. Do 1918 se to gradivo nanaša predvsem na območje nekdanje dežele Kranjske, po 1918 do 1945 na ozemlje Dravske banovine in po letu 1945

na institucije na republiški ravni. Izredno dragoceno je filmsko gradivo, ki se sestoji iz prvih filmov dr. Karla Grossmanna iz 1905. leta, filmov od 20. let dalje Veličana Beštra, Božidarja Jakea, Metoda Badjure, Janka Ravnika, Rudija Omote, Marjana Foersterja, partizanskih dokumentov 1941-1945 Božidarja Jakea, Čora Škodlarja in Staneta Virška, po l. 1945 pa gradivo Triglav filma, Viba filma ter nekaterih manjših filmskih podjetij.

Od 1980 deluje v Arhivu tudi konservacija in restavracija, ki ji je posvečeno posebno poglavje. Na koncu vodnika so še podatki o uporabi gradiva, arhivskem informacijskem sistemu, bibliografija izdaj Arhiva, izbor bibliografije, ki se nanaša na arhivsko gradivo in Arhiv ter seznam arhivskih strokovnih delavcev 1918-1992. S publikacijo zaključuje angleški prevod, kar omogoča dostopnost tudi tujim bralcem. Avtorica in urednica publikacije je Mojca Grabner v sodelovanju s strokovnimi delavci Arhiva. Publikacijo je založila založba Mladika v 3000 izvodih. Je bogato ilustrirana, predstavljeni so predvsem arhivski dokumenti. Pohvaliti moramo oblikovanje in tehnično ureditev, ki je delo Irene Mandelj, in odlične fotografije, ki so delo več na začetku navedenih avtorjev.

Vodnik je izpolnil vrzel, ki smo jo v Arhivu že dalj časa čutili, čeprav je prvo informacijo o Arhivu v poljudni obliki podala publikacija Arhiv SR Slovenije in Gruberjeva palača v seriji Kulturni in naravni spomeniki 1982. Ves čas pa smo pogrešali lepo ilustriran vodnik, ki se ne bi omejil le na informacijo o Arhivu, ampak bi slikovno predstavil tudi najdragoocenejše in najprivlačnejše arhivske dokumente. Ta namen je vodnik v polni meri izpolnil. Želimo, da bi dobili čim več zanimivih in lepo ilustriranih vodnikov, ki bi arhivsko dejavnost privlačno predstavili in s tem informirali čim več ljudi.

Ema Umek